

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Forma alia breuior ad idem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

Forma alia breuior ad idem.

ET dictus Inquisitor respondens appellationi interiecta dicit, quod ipse iuste & debite contra appellatorem processit, nec eum in aliquo grauauit; propter quod eius appellatio videtur esse friuola atque nulla, utpote a nullo grauamine in teriecta; verum propter reuerentiam Sedis Apostolicæ, ad quam exiit appellatum, & ut ibi melius de causæ meritis videatur, dictam appellationem, admittit, eique defert; totum præsens negotium ad sanctam sedem Apostolicam remittit do totaliter, & ex toto; assignando tamen appellanti tale certum tempus, infra quod cum processibus clausis, sibi per Inquisitorem tradendis, & cum sibi data idonea cautione de se præsentanda, habeat se præsentare domino nostro Papæ.

Et hanc responsionem offert pro apostolis reuerentialibus: mandans eandem inseri statim & immediate post prædictam appellationem eidem præfatam per notarium appellationis eiusdem.

Attendant hanc autem prudens Inquisitor, quod mox ut apostolos reuerentiales appellanti exhibuit, in causa illa, pro qua ille appellauit, statim ipse desinit esse iudex, tamen nec potest amplius de illa cognoscere, nisi causa sibi remissa fuerit per Sanctissimum dominum nostrum Papam: quare de causa illa se amplius non intromittat nisi mittendo dictum appellatorem per modum prædictum ad D. N. Papam assignando eidem terminum competens, ut pote unius mensis, duorum, vel trium, quatenus interim possit ad eundem disponere, & parare, recipiatque ab eo de comparando & se præsentando in Romana curia infra terminum eidem assignatum idoneam cautionem: vel si appellans non potest illam præstare, mittatur cum fidei custodia & tuta, vel obliget se melius quo poterit, quatenus infra terminum assignatum, in curia Romana se præsentabit domino nostro Papæ, vel per ipsum non stabit.

Si autem Inquisitor habet causam aliam, ac procedat contra eum in alia causa, in qua delatus non appellat, in ipsa illa causa Inquisitor iudex remanet, prout ante. Et si post amissa appellatione, & datis apostolis reuerentialibus ipse appellatus accusatur, vel denunciatur Inquisitori de alijs hæresibus, vel criminibus, de quibus non agitur in causa, pro qua appellauit, non desinit esse iudex, immo potest procedere ad se informandum, & testes examinandum libere prout prius: & finita prima eadem in Rom. curia, vel ad Inquisitorem remissa, potest procedere (ut prius) libere in secunda.

COMMENT. XXXI.

Num. 121. Quæ superiori adnotatione diximus de Inquisitoris recusatione, eadem ferme de appellatione quæ fit ab eo, statim videntur. ceterum quia tres est diuersa, breui oratione quid in hac causa, cum appellatur, sit agendum, ostendimus.

De hac materia copiose Zanchinus tract. de hæret. c. 29. & ibi Campegius Squillacensis tract. de fide cath. c. 45. Conradus Brunus lib. 4. de hæret. c. vltimo. Simancas de cath. instit. tit. 6. idem in en-

† c. Cam sit Romana. de appell. & c. 1. §. post hoc. de appell. lib. 6.

† c. Cum appellationibus. §. si vero iudex. de appell. lib. 6.

A chyridio tit. 65. Ioannes Roias singularibus fidei, singul. 19. incipi. appellatio tam in ciuilibus. Bernardus Comens in lucerna verbo, appellatio. Locutus in opere iudiciali. & Repertorium inquisitorum verbo, appellare. Iacobus Spræger in malleo maleficarum. 3. par. quest. 35. Iulius Clarus in pract. crim. §. si. quest. 94. Archidiaconus, Ioan. And. Geminianus, Francus, & ceteri communitur in c. in inquisitionis. de hæret. lib. 6. & alij varijs locis, quos omnino libenter nam hi ceteris copiosius rem huc spectantem tractant.

Ac primum quidem, ut & quæ Emericus tradit melius intelligantur, et quid etiam hodie in hac causa appellationis fieri debeat, percipiatur: remouendum est id dubium quod auctor obijcere videtur de appellatione admittenda in causa hæresi, cum in vbiq; clament hæreticis beneficium appellationis denegari, cap. ut inquisitionis. de hæret. lib. 6. vbi non obstantibus appellationibus. Fredericus Imperator in l. commissi nobis, §. 7. in hæc verba: Omne insuper proclamationis, & appellationis beneficium ab hæreticis, receptatoribus & fautoribus eorum penitus amouemus. hæc ibi. Et concilium Constantiense sessio. 15. appellationem per Ioannem Husz interposita, velut iniqua & vana, explosit.

Sed hæc dubitatio facile dirimitur; nam a sententia definitiua nulla hæreticis appellatio conceditur, quoniam appellationis remedium ad presidium inuenientis, non ad defensionem iniquitatis fuit institutum. c. cum speciali. §. & porro. & ca. ad nostrum. de appellatione manifestum est enim, neminem de hæresi definitiuè damnari, nisi vel confessus, vel legitime conuictus fuerit. Rursus a definitiuis non appellatur ob fidei fauorem, et odium hereticorum ne iudicium prorogatur. Postremo, quoniam sententia, quæ multo præcedenti consilio & matura deliberatione lata est, non debet per iniquas calumniantium voces retrahari.

Ab interlocutorijs tamen sententijs, seu interfectionibus inquisitorum prouocari reis licet, ubi se grauari indebitè senserint, ita præcisi, ac præceteris Zanchinus d. c. 29. nu. 2. Simancas de cath. instit. tit. 7. nu. 3. Squillacensis de fide cath. c. 45. & inculenter idem Emericus 3. p. q. 216. & iuxta hæc distinctionem intelligenda sunt quæ hic commemorat auctor. cuius documenta in hac disputatione diligentissime sunt obseruanda, paucis exceptis que suis locis sumus singulatim obseruaturi. ad quem autem appelletur in hac causa, dicam paulo post in tit. de forma concedendi appellanti Apostolos affirmatiuos. nu. 126. §. verum propter reuerentiam.

Num autem in appellatione huiusmodi, que fit ab interlocutorijs inquisitorum sententijs, exprimitur causa sit propter quam appellatur, recte queritur, & scitu dignum est. Et breuiter atque constanter respondetur, quod appellatio ab interlocutoria siue a grauamine, quo reus se grauari dicit, duo præcipue continere debet; primum est grauamè a quo appellatur, cap. cum sit Romana. extra de appell. & tradidit apertissime Emericus hic ibi: Et appellat ab Inquisitore huiusmodi grauamina allegando, alterum est, causa per quam grauamen impugnetur, que in appellatione exprimi debet. cap. ut debitus. §. cap.

et cum causam extra de appella. & docet egregie Bonifacius de Vitalinis in Clem. appellanti. de ap- pel. nu. 24. & seq. Si quis ergo simpliciter diceret, appello a tali interlocutoria: talis appellatio non va- leret quia in ea nulla gravaminis causa exprimeretur; nec esset tunc differentia inter appellationem a diffinitivam, & interlocutoria contra textum in d. e. ut debuit. & in c. ex parte. extra de appella. Simi- liter si quis appellaret, causam solum in genere, non specificè proponendo, dicens, appello a tali interlocu- toria quia est iniusta, huiusmodi appellatio non esset valida: quia talis expressio propter nimiam genera- litatem, pro non facta haberetur. arg. l. si in rem. in princip. ff. de rei vend. & l. prator edixit. in princ. ff. de iur. ff.

Quamquam autem taliter appellare non sufficiat, at nihilominus satis erit ita causam exprimere, & ex inspectione tenoris appellationis concludatur cui dener, appellatio fuisse gravatum, dum tamè ue- ra sint in appellatione contenta. ita Bonifacius in d. Clem. appellanti. de appel. nu. 27. & seq.

Quædam autem sunt irreparabilia, utpote si delatus iam fuerit questionatus realiter, & cat. Quotiens gravamina irreparabilia infervi possunt, prudentissimè animadvertendum est, ne quid ab In- quisitoribus incautè, ac sine maturo consilio, conu- latis si opus fuerit peritis, geratur. nequè ad tortu- ram deveniendum est sine iudicij legitimis. sed de hoc articulo insignis exat instructio Madriliana, apud Hispanos anni MDLXI. e. 50. in qua ita cau- tum est: Debent Inquisitores plurimum confi- derare, & præsententia de retorquendo iuste ferat- ur, & procedentibus legitimis iudicij. Et eum de hoc dubitauerint (quia ex hoc nascitur præiu- dicium irreparabile, & quoniam in causa heres- is habet locum appellatio ab interlocutoria iu- dicis sententia) concedent reo appellanti appel- lationem. Sed si talem dubitationem non habeat, immo reputant iudicia ex processu resultatia legi- tima esse; tunc ad executionem tortura sine mo- ra est procedendum: quoniam appellatio hoc ca- su frivola reputatur. sed in dubio semper est ap- pellationi deferendum. & ulterius considerare debent Inquisitores neque ad sententiam tormè- ti, neq; ad eius executionem procedendum esse, nisi causa conclusa, & acceptis rei defensionib. hac ibi. quæ ubique observari vellem, quoniam tu- tissima sunt & equissima.

Attendatque Inquisitor ne aliquid innouet circa appellatam, &c.] Causam eleganter tradit Vlpianus in l. 1. ff. nihil nouari appellat. interpo- his verbis: Appellatione interposita, siue rece- pta sit, siue non, medio tpe nihil nouari oportet. Si quid fuerit recepta appellatio: quia recepta est. Si uero non est recepta, ne præiudicium fiat, quoad deliberetur, utrum recipienda sit appella- tio an non sit. Recepta autem appellatione, tam- diu nihil erit innouandum, quamdiu de appella- tionis fuerit pronuntiatum. hæc Vlpianus. Et sic ab Inquisitore appellat, & causas friv- uas, & uolæ assignat. Vt appellatio ab interlocutoria In- quisitoris sententia admittatur, causa iustè affertur debent; nam frivola nullo modo sunt admittendæ.

A c. cum appellationibus. de appellatione. lib. 6.

Quæ autem dicantur frivola appellationes, non videtur iure expressim, & propterea arbitrio iudi- cantium relinquitur id definire, & Inquisitor an ap- pellationis causa sit frivola nec ne, nisi peritissimus sit, & doctissimus, consilio peritorum statuere de- bet; hoc enim semper est tutius: cognoscetur autem, frivolas esse appellationis causas, quando nec iustè afferunt rationem, aut iuri consonam, aut non ido- neam.

Quod vero de appellatione ob frivolas causas in- terposita diximus, idem locum habet, cum causa fru- stratorie, aut moratorie interponuntur, quæ nullam rationem probabilem secum ferunt: moratorie enim appellationes recipi non debent, cum non tã appella- tiones quam ludificationes dici debeant, in eum po- tissimum finem a reis aditus, & cauillosis sit, ut iudicium inique euitent, & causam producant; nam frustratoria appellatio est, quæ morandi causa inter- ponitur. l. 4. ff. de appellat. recipien. vel non.

Postremo quia sepe cõingit multos in sacro in- quisitionis officio iniquè & fraudulenter appellare, ut processum & iudicium Inquisitoris impediant, sententiamq; morentur, ut optimè etiã hic enun- uerit Emericus: propterea his fraudibus vigilan- ter est occurrendum, quod quibus modis fieri possit, tradit copiosè Bernardus Comensis in lucerna, ver- bo, appellatio. num. 6. ubi numerat 30. notabilia in hac causa satis vtilia, quæ breuitatis gratia omitto.

Qua autem ratione sit appellatio formanda, tra- dit abundè Hostiensis in summario. de appella. §. qualiter sit appellatio faciendæ. cum multis seq. & Speculator lib. 4. tit. de appella.

d Exhibeat appellanti apostolos affirmatiuos seu reuerentiales.] Post appellationem interpositã, quo ordine sit res gerenda docet hic Emericus, iux- ta legij sanctiones, a quib. in tota hac praxi forman- da nisiquam discedit: nam de propostia apostolorum materia ita scribit Martianus l. 1. ff. de libellis di- missorijs. Post appellationem interpositã litteræ dandæ sunt ab eo, a quo appellatum est, ad eum, qui de appellatione cogniturus est, siue princi- palem, siue quem alium: quas litteras dimissorias siue apostolos appellant. Sensus autem littera- rum talis est: appellasse puta Lucium Titium a- sententia illius, quæ inter illos dicta est. hæc tenus, Martianus.

Dicti autem sunt apostoli, ἀπόστολοι, quod mittere significat. l. dimissoria. 106. ff. de ver- bo. figu. & qua ratione formantur, tradit breuiter Accursius in d. l. dimissoria. copiosè Speculator li. 4. tit. de apostolis seu libellis dimissorijs, & Gratia- nus in c. post appellationem. 29. 6. & 73. dist.

Apostolorum vero varia sunt genera: sunt enim aut conuentionales, aut testimoniales, aut dimisso- rij, aut refutatorijs, aut reuerentiales, seu affirmati- ui, ut tradit Speculator præcitato loco nu. 1. & Ho- stien. in Sum. tit. de appel. §. qualiter. vers. dicuntur autem apostoli. Ad hunc Emerici locum illustran- dum de refutatorijs primum, tum de reuerentialib. quos affirmatiuos appellat, breuiter dicam.

Ergo apostoli refutatorijs, siue negatiui sent illi, per quos apparet iudicem a quo appellatur, non de- ferre

Ap- nes frustrato- ria, & mora- toria: repellè- da.

Nym. 124. Appellatioe interposita quo ordine res geratur.

Quid a posto- li, & quot eo- rum genera.

Apostoli ne- gatiui quæ- cantur.

ferre appellationi, nec eam admittere in quibus cu index appellationem refutat, causam refutationis inferere debet c. 1. §. in quibus. de appellatio. lib. 6. ibi: In quibus appellationis causam iudex exprimat, & cur appellatio non sit admiffa. hac ibi. Fa eit tex. in l. penult. ff. de appellatio. recipien. vel no. ibi: Et causam pro qua non receperit appellationem.

Qui sine apostoli affirmatiui seu reuerentiales.

Assirmatiui apostoli per cotrarium dicuntur, cu appellationi defertur: eosdem reuerentiales non incommode appellabis, quia ob reuerentiam superioris iudicis, cui destinantur, quodammodo concedi videtur. c. ordi. de appellatio. li. 6. l. eos. §. super his. C. de appell. ita ferme Hostiensis, & Speculator precipitatis locis, ubi Speculator singulorum formas nominatim tradit: sed quas hic prescribit Emericus, perfectas esse scio, nunquid autem hac in hac criminale nunc locum habeant, paulo post docebo.

Num. 125. Quid arrestare, & quando in causa habeatis locum habeat.

Vel ipsum arrestando. Arrestare vox vulgaris est apud Hispanos. Est autem arrestare, vel domum propriam, vel totam civitatem, vel alium certum, ac presinitum locum reo assignare, extra quem non potest exire absque expressa iudicis facultate: idque quandoque sub certa pena statuta, ut verbi gratia, ne exeat sub pena mille ducatorum: quandoque vero nulla pena adiecta, ut cum delicta sunt lenia: de quo videtur c. vt sum. & c. nuper. de sent. excom. muni. & Ioannem Imolam, & Zabarellam in clem. 1. eod. tit. & Campegium apud Zanchinum, c. 8. vers. capiendum, & arrestando.

Dixi, quandoque nulla pena est adiecta. quoniam cum aliquis bonae opinionis, & famae apud Inquisitores denunciatur, si leue sit crimen, non mittitur in carcerem, sed accersitur ab Inquisitoribus, interrogatur ordine iudiciario, & fit sibi verbale mandatum, ne verbi gratia, e civitate exeat, donec aliud fuerit definitum: interim secreto causa tractatur, et debito sine terminatur.

Atque huius quidem arrestationis non est modicus usus etiam in hoc tribunali. verum cum delicta grauia, & pena magna, praesertim corporalis est imponenda, non est locus arresto, sed ad realem capturam venire oportebit, ut alibi plenius dixi.

Num. 126.

Si autem Inquisitor exhibere decreuerit appellanti apostolos affirmatiuos, & reuerentiales, & car.

Quoties apostoli negatiui reis dandi sunt, hoc est cu eorum appellatio non admittitur, quid fieri debeat, optime haecenus docuit Emericus, cui in praecedentibus commentarijs addidimus, quae lucet ei asserre poterant, quaeque spectata horum temporum consuetudine necessaria videbantur: nunc vero quid sit agendum cum appellatio admittitur, accuratè etiam ostendit auctor iuxta communes iuris regulas: & in summa hoc concludit, ubi admiffa est rei appellatio, is reus qui appellauit, transmittendus est ad sedem Apostolicam, cum processu, & idonea custodia ne fugere possit.

Cum reo conceditur appellatio, quod agendum.

Hec tamen obseruatione indigent: neque enim inferiores Inquisitores hodie hoc iure vtuntur, & in Hispania quidem Madriliana instructione anni Domini MDLXI. c. 5. 1. de hac re ita cauetur. Si in aliquo casu videatur Inquisitoribus appellationem esse admittendam, in causis criminalibus reorum

in carceribus detentorum, debent mittere processum ad Senatum inquisitionis, non factis ceterioribus. ipsis reis, & ita cautè ac secreto, vt nullus extra carcerem id intelligat: quoniam si Senatus aliter videatur in aliqua causa particulari id possit precipere, & providere. hac ibi.

In alijs vero prouincijs, praesertim in Italia, hac consuetudine vtuntur Inquisitores: ubi admiffa est appellatio, Sacrosancta, & generalis Romana inquisitionis in tota reipub. Christianiana Senatus consulunt, breuiter & summarie causa enarrata: & si Senatus iudicat reos esse Romam transmittendos, id fieri iubet, & Inquisitores cum idonea cautione, & custodia reos tunc Romam desinant. neque ab hac consuetudine est vlllo pacto recedendum ob pericula, quae consequi possent, si res aliter gereretur.

Verum propter reuerentiam Sedis Apostolicae, ad quam exiit appellatum. Vbi statim fuerit licere in causis fidei prouocare ab interlocutorio sententij, seu interfectionibus Inquisitorum ratione gratiam, protinus queritur ad quem sit appellandum: & Emericus hoc loco verè scribit ad Sedem Apostolicam prouocandum: Sed Zanchinus tract. de heret. c. 29. & nu. 3. & 4. quem penitus sequuntur Auctor Repertory inquisitorum, & Imbertus Locatus in opere iudiciali verbo, appellare, & nonnulli alij de hoc articulo ita sentiunt: Aut appellatur à processu Inquisitoris, aut à processu Episcopi: si ab Inquisitore prouocetur, ad Papam est appellandum, cum ipse Inquisitorem delegauerit: nam regula certa est, a delegato ad delegatè prouocandum, l. Imperatores. ff. de appellat. l. praecipimus. §. huic. C. de appellat. ca. super questionem. §. porro, extra de offic. deleg. neque de hac assertionem est aliqua difficultas.

Quod si ab Episcopis agentibus aduersus haereticos prouocetur, ita distinguunt: si Episcopus procedat aduersus exemptos, quia tunc delegata iurisdictione procedit, similiter ad Papam est prouocandum: quod si ex iurisdictione ordinaria agat aduersus non exemptos, tunc ad proximum superiorem, videlicet ad Metropolitanum appellari poterit in causis fidei, quem admodum fit in alijs causis, vel etiam omisso medio ad Papam. c. si duobus. de appella. c. quoties. & c. ad Romanam. 2. q. 6.

Hec postrema assertio, de prouocando in causis fidei ad Metropolitanum, non facile videtur admittenda: quia ob rem putabam quocumque modo agat Episcopus, cum ab eo prouocatur, semper ad Sedem Apostolicam supremum, & tribunal vniuersalis satisfactionis inquisitionis Romanae esse appellandum. cum enim negotia fidei inter maiores Ecclesiae causas computentur, consequitur planè ad Sedem esse Apostolicam deferenda. c. maiores. de baptis. & eius effectus: traditque luculenter Anacletus Paps. epistola quadam prima in hac verba: Difficiliores questiones, & maiores causa ad Sedem Apostolicam referantur: quoniam Apostoli hoc statuerunt iussione Saluatoris, vt maiores & difficiles questiones semper ad sedem deferantur Apostolicae, super quam Christus vniuersam constituit Ecclesiam, dicente ipso ad beatum Principem Apostolorum, Tu es Petrus, & super hanc petram aedificabo.

Quod si ab Episcopis agentibus aduersus haereticos prouocetur, ita distinguunt: si Episcopus procedat aduersus exemptos, quia tunc delegata iurisdictione procedit, similiter ad Papam est prouocandum: quod si ex iurisdictione ordinaria agat aduersus non exemptos, tunc ad proximum superiorem, videlicet ad Metropolitanum appellari poterit in causis fidei, quem admodum fit in alijs causis, vel etiam omisso medio ad Papam. c. si duobus. de appella. c. quoties. & c. ad Romanam. 2. q. 6.

Hec postrema assertio, de prouocando in causis fidei ad Metropolitanum, non facile videtur admittenda: quia ob rem putabam quocumque modo agat Episcopus, cum ab eo prouocatur, semper ad Sedem Apostolicam supremum, & tribunal vniuersalis satisfactionis inquisitionis Romanae esse appellandum. cum enim negotia fidei inter maiores Ecclesiae causas computentur, consequitur planè ad Sedem esse Apostolicam deferenda. c. maiores. de baptis. & eius effectus: traditque luculenter Anacletus Paps. epistola quadam prima in hac verba: Difficiliores questiones, & maiores causa ad Sedem Apostolicam referantur: quoniam Apostoli hoc statuerunt iussione Saluatoris, vt maiores & difficiles questiones semper ad sedem deferantur Apostolicae, super quam Christus vniuersam constituit Ecclesiam, dicente ipso ad beatum Principem Apostolorum, Tu es Petrus, & super hanc petram aedificabo.

Hec postrema assertio, de prouocando in causis fidei ad Metropolitanum, non facile videtur admittenda: quia ob rem putabam quocumque modo agat Episcopus, cum ab eo prouocatur, semper ad Sedem Apostolicam supremum, & tribunal vniuersalis satisfactionis inquisitionis Romanae esse appellandum. cum enim negotia fidei inter maiores Ecclesiae causas computentur, consequitur planè ad Sedem esse Apostolicam deferenda. c. maiores. de baptis. & eius effectus: traditque luculenter Anacletus Paps. epistola quadam prima in hac verba: Difficiliores questiones, & maiores causa ad Sedem Apostolicam referantur: quoniam Apostoli hoc statuerunt iussione Saluatoris, vt maiores & difficiles questiones semper ad sedem deferantur Apostolicae, super quam Christus vniuersam constituit Ecclesiam, dicente ipso ad beatum Principem Apostolorum, Tu es Petrus, & super hanc petram aedificabo.

cabo ecclesiam meam. hec ibi. Huc etiam spectat, que doctissime docet Melchior Canus lib. 6. de locis theologis. c. 4.

Nec mihi quisquam obijciat, hoc verum esse, quod agitur de propositionibus nondum definitis, aut de dubijs circa fidei articulos; secus vero dicendum in casu nostro, in quo agitur de minimis quibusdam rebus, videlicet grauanibus, & alijs huiusmodi, que ad causas fidei non videntur proprie & vere pertinere: nam hoc non facile censeo admittendum, cum simul in his causa fidei tractetur: & qui prouocat in vno, in alio quoque non obscure prouocare videatur. Rursus etiam quoniam cum ad solum Papam pertineat proprie & principaliter de fide respondere, & fidei causas terminare, & per consequens ad eum pertinebit eius accessoria expedire, ita Hostiensis in c. excommunicamus 1. §. catholici. extra de heret. & 10. And. in eodem c. §. volumus. vers. crux tamen predicari. idem Ioannes And. in c. ad abolendam. circa finem. de heret.

Atque in hanc sententiam prudentissime inclinavit paucis antea diebus quam hanc scriberemus Petrus Drusiana sancte Romanus, & generalis Inquisitionis assessor, vni insigni eruditione, & prudentia singulari, qui cum a me rogatus esset de hac sententiam dicere, humanissime respondit in hac verba.

Magna subest causa quod Sacerdotis sua moueri possit ad statuendum, quod in causis fidei ad Papam semper appellari debeat, vel ad supremum tribunal vniuersalis Inquisitionis Romanæ, tum propter rei grauitatem, tum etiam propter euitanda multa inconuenientia: & quia ipsi metropolitani in arduis tenentur confulere sedem Apostolicam; quare circuitus inutiles essent euitandi, quibus rei fatigantur, negotia fidei publicantur, nec ea cura & dignitate tractantur, sicut tractari debent. hactenus vir ille.

In Hispania, vt paulo antea dicebamus, ab inferioribus Inquisitoribus ad generalem eorum regnum Inquisitorem seu Inquisitionis presidem prouocatur, qui cum consiliarijs eius Senatus de appellatione cognoscunt.

In ceteris prouincijs longe distantibus a Romana curia, ne fidei cause protraherentur, & delinquentes, ipsa longa temporis mora & expectatione fatigarentur, saluberrimum esset constituere vnum aliquem insigni pietate & eruditione virum, veluti Metropolitanum, vel Summi Pont. Nuntium, aut a latere Legatum, si adesset, inftar generalis Inquisitoris Hispania, ad que in hac causa prouocaretur, cui appellatur ab inferioribus Inquisitoribus, vel Episcopis; interim, vt paulo antea diximus, sedes Apostolica consulatur.

Attendant autem prudens Inquisitor, & mox, vt Apostolos reuerentiales appellati exhibuit, &c. statim ipse definit esse iudex, &c. Iudex deferens appellationi, hoc est, appellationem admittens, iudex esse definit in illa causa. c. cum appellationibus. §. si vero iudex. de appel. li. 6. huic tamē decisioni videtur aduersari text. in c. ad aures. de appel. vbi is qui appellauit, si intra terminum non prosequatur appellationem, non liberatur a iurisdictione iudicis a quo. Ceterum, huic dubitationi respondeo cum Gemina

A no in d. cap. cum appellationibus. §. si vero iudex. in fine. vers. an iudex. quod per appellationem interpositam, & delationem ei facta seu admissam, non est suspensa iurisdictione iudicis a quo, quantum ad illa, que tendunt in faciliorem exitum appellationis. & hec est causa, cur etiam post appellationem, iudex a quo remanet iudex ad terminum assignandum, & apostolos tradendos, & ad prosequendam appellationem. c. 1. §. 1. de appellationibus. lib. 6. & iurisdictionem tunc abdicat cum apostolos tradit; quod doctissime EymERICUS hic indicat, dum ait: Quod mox vt iudex apostolos exhibuit appellanti, definit in ea causa esse iudex. hanc EymERICI doctrinam nullis pene mutatis refert Iacobus Sprenger in malleo maleficarum par. 3. q. 35. vers. attendat autem.

B Si autem Inquisitor habet causam aliam, &c. in ipsa illa causa Inquisitor iudex remanet prout ante. Hanc EymERICI doctrinam probat text. in c. ad hanc. el. primero. de appellationibus. vbi statuitur posse reum conueniri coram iudice a quo appellauit, in alia causa, nisi eum velut suspectum velit recusare; addo tamen, quod si crimen fuerit manifestum, in quo non potest commoda offerri excusatio, aut suspensionis iusta ratio ob quam possit iudex recusari, tunc locum non habebit suspecti recusatio. c. proposuit. de appell. ex quibus iuribus videtur hoc loco verissima esse EymERICI doctrina, & diligenter notanda, cum possit quandoque occurrere vsus eius: nam si quis, vbi gratia, in causa heresis appellauit eo modo, quo hactenus dictum est, & post appellationem admissam de alijs heresibus Inquisitori denuntietur, re vera in illis adhuc subiectus remanet Inquisitori, et appellatione non obstante, poterit procedere contra eum.

C Et quamquam EymERICUS hoc loco vere asserat, in tali casu: finita prima causa, eum posse procedere libere in secunda, probabilius esse crederem, quod si crimen de quo postea denuntietur, est grauius vel horribilius, quam prius, cuius punitio si omittitur, populus fortassis, aut multi scandalizarentur; tunc omissa causa appellationis, posset Inquisitor in alia causa reum iudicare, quamuis prima appellationis causa non esset expedita, per textum singularem in d. c. proposuit. de appellationibus. in fine ibi: Iudex tamen a quo appellatur (quia illi omnino suspectus est) eum non det ad respondendum super alijs compellere, nisi pro crimine adeo graui & manifesto, quo ipso actu merito sit damnandus.

hac ibi. Nam tali casu nec suspecti recusatio, nec iurisdictione iudicis ad quem est appellatum, impediunt iurisdictionem iudicis a quo: cum is tunc in graui, & manifesto crimine nihil fere faciat aliud quam iuris pnam ei delicto debitam & assignatam declarare. His tamen cessantibus tutius videtur non procedere, & superioris responsum expectare.

Quod Inquisitores non debent moram trahere in Romana Curia.

C Onsulor autem Inquisitoribus quibuscumque; Ego Frater Nicolaus EymERICI Aragonie Inquisitor, qui in Romana curia multis annis et interpollatis, aliquando diuersos super crimine hære-

Interposita appellatione quando possit Inquisitor contra appellantem procedere.